Concept Participatieverordening gemeente Stadskanaal 2026

De raad van de gemeente Stadskanaal, gelezen het voorstel van het college van <datum>;

b e s l u i t

gelet op de artikelen 149 en 150 van de Gemeentewet, de artikelen 3.1, 2.4 en 3.4 van de Omgevingswet en de artikelen 10.7, 10.2 en 10.8 van het Omgevingsbesluit;

overwegende dat het van belang is de lokale democratische processen door participatie van inwoners te verrijken, de samenwerking tussen gemeente en inwoners te versterken en helderheid te geven over de invulling van de participatie-procedure;

vast te stellen:

Participatieverordening gemeente Stadskanaal 2026

Hoofdstuk 1 - Inleidende bepalingen

Artikel 1. Definities

Deze verordening verstaat onder:

a) **beleid**: gedragslijn, project, programma of plan van de gemeente om een bepaald doel te realiseren;
b) **bestuursorgaan**: het bestuursorgaan dat bevoegd is, afhankelijk van de inhoud van het beleid of de taak is dat de gemeenteraad, het college of de burgemeester;
c) **college**: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Stadskanaal;
d) **inspraak**: de mogelijkheid die een bestuursorgaan inwoners en belanghebbenden biedt om hun mening over beleid te geven als bedoeld in artikel 150, tweede lid, van de Gemeentewet;
e) **inwoners**: ingezetenen als bedoeld in artikel 2 van de Gemeentewet;
f) **inwonersparticipatie**: op initiatief van de gemeente betrekken van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen bij de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid;
g) **maatschappelijke partijen**: verenigingen, stichtingen, buurtcomités, sociale ondernemingen en andere organisaties die tot doel hebben een actieve bijdrage te leveren aan de samenleving binnen de gemeente;
h) **ondernemers**: bedrijven en instellingen die statutair binnen de gemeente zijn gevestigd of in hoofdzaak binnen de gemeente hun activiteiten verrichten;]
i) **overheidsparticipatie**: op initiatief van inwoners en maatschappelijke partijen betrekken van de gemeente bij de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid, daaronder ook het uitdaagrecht begrepen;
j) **participatie**: de samenwerking tussen een bestuursorgaan en inwoners of maatschappelijke partijen, in welke vorm dan ook, daaronder ook inwonersparticipatie en overheidsparticipatie begrepen;
k) **uitdaagrecht**: het recht van inwoners en maatschappelijke partijen om de feitelijke uitvoering van een gemeentelijke taak over te nemen als bedoeld in artikel 150, derde lid, van de Gemeentewet.

Hoofdstuk 2 - Kaders en uitgangspunten

Artikel 2. Doelstelling

Het doel van deze verordening is:

1. duidelijkheid te geven over het proces van participatie en de voorwaarden waaronder toepassing van het uitdaagrecht mogelijk is;
2. de samenwerking tussen een bestuursorgaan enerzijds en inwoners en maatschappelijke partijen anderzijds te versterken;
3. de kwaliteit van lokale democratische processen te vergroten;
4. de samenleving binnen de gemeente te versterken.

Artikel 3. Reikwijdte

1. Elk bestuursorgaan besluit ten aanzien van zijn eigen beleid, taken en bevoegdheden of participatie wordt toegepast.
2. Het bestuursorgaan past bij participatie bij het vaststellen of wijzigen van de omgevingsvisie als bedoeld in artikel 3.1 van de Omgevingswet, het omgevingsplan als bedoeld in artikel 2.4 van de Omgevingswet of een programma als bedoeld in artikel 3.4 van de Omgevingswet, zoveel mogelijk deze verordening toe. Daarbij neemt het bestuursorgaan de motiveringsplicht als bedoeld in de artikelen 10.7, 10.2 en 10.8 van het Omgevingsbesluit in acht.
3. Er vindt geen participatie plaats als:
    a. het om een lopend uitvoerings- of evaluatietraject of een ondergeschikte herziening van die trajecten of het beleid gaat;
    b. participatie bij of krachtens wettelijk voorschrift uitgesloten is;
    c. de uitkomst van participatie vanwege de spoedeisendheid niet kan worden afgewacht;
    d. sprake is van uitvoering van hogere regelgeving waarbij het bestuursorgaan geen of nauwelijks beleidsvrijheid heeft;
    e. het om interne (organisatorische) aangelegenheden van de gemeente gaat;
    f. het om de begroting, de tarieven voor gemeentelijke dienstverlening en belastingen bedoeld in hoofdstuk XV van de Gemeentewet gaat.

Artikel 4. Knoalster visie op inwonersparticipatie (uitgangspunten)

1. Het bestuursorgaan streeft ernaar om inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen zoveel mogelijk te betrekken voorafgaand aan de voorbereiding, uitvoering, evaluatie van beleid of inwoners en maatschappelijke partijen bij de toepassing van het uitdaagrecht.
2. Het bestuursorgaan streeft naar vroegtijdige inbreng. De processen worden zodanig ingericht dat inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen zo vroeg mogelijk worden betrokken.
3. Elk participatietraject is maatwerk. De aanpak is afhankelijk van de aard en omvang van de opgave. In elk beleidsstuk of plan van aanpak bij de uitvoering van een project wordt een paragraaf over participatie opgenomen;
4. Het bestuursorgaan is duidelijk over de ruimte in een participatietraject. Aan het begin van een participatietraject wordt duidelijk gemaakt binnen welke kaders de inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen kunnen participeren.
5. Inzet van passende participatie instrumenten. Participatie moet toegankelijk, begrijpelijk, uitnodigend en inspirerend zijn. Per traject worden daarom passende instrumenten ingezet afhankelijk van het onderwerp en de doelgroepen.
6. Het bestuursorgaan zorgt voor een zorgvuldig proces. Voorafgaand aan de participatie moet helder zijn welke spelregels er gelden zodat de verwachtingen goed op elkaar zijn afgestemd.
7. Iedereen moet mee kunnen doen. Het bestuursorgaan spant zich in om alle doelgroepen gelijkwaardige kansen te bieden om deel te nemen aan de participatie.

Artikel 5. Participatieparagraaf en participatiejaarverslag

1. Het college neemt elk jaar een paragraaf in het jaarverslag op waarin het college verslag doet van de uitvoering van deze verordening.
2. In de paragraaf in het jaarverslag gaat het college in op:
   a. de wijze waarop participatieprocessen zijn georganiseerd;
   b. de rolinvulling door de gemeenteraad en het college;
   c. de gebruikte instrumenten, resultaten en kosten van de participatieprocessen;
   d. de belangrijkste ervaringen en de aanbevelingen die hieruit voortvloeien.

Hoofdstuk 3 – Inwonersparticipatie

Artikel 6. Plan voor inwonersparticipatie

1. Het bestuursorgaan stelt voorafgaand aan de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid, aan de hand van het door de gemeenteraad vastgestelde participatiebeleid 'Participatiebeleid *Knoalster visie op Inwonersparticipatie'*, een plan met het proces en de planning van de participatie op.
2. Het bestuursorgaan maakt per participatieproces een keuze uit de vorm van participatie:
   a. informeren: inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen krijgen informatie;
   b. raadplegen: inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen kunnen hun mening geven;
   c. adviseren: het bestuursorgaan gaat in gesprek met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen en betrekt hun adviezen bij het nemen van het besluit;
   d. coproduceren (samen doen): het bestuursorgaan maakt samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen een plan en besluit daarover;
   e. meebeslissen: het bestuursorgaan maakt samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen een plan en zij besluiten daar samen over; of
   f. een combinatie van deze vormen.

Artikel 7 Inspraak

Als een bestuursorgaan in het kader van de inwonersparticipatie voor inspraak kiest of inspraak wettelijk verplicht is, is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing, tenzij het bestuursorgaan een ander proces vaststelt.

Hoofdstuk 4 – Aanvullende bepalingen inwonersparticipatie

Artikel 8. Eindverslag inwonersparticipatie

1. Nadat inwonersparticipatie heeft plaatsgevonden stelt het bestuursorgaan een eindverslag op en maakt dit openbaar.
2. Het eindverslag bevat in elk geval:
   a. een beschrijving van het proces dat is gevolgd;
   b. de uitkomsten van het proces;
   c. een reactie op die uitkomsten waarbij is aangegeven of het beleid naar aanleiding daarvan is aangepast.

Hoofdstuk 5 – Overheidsparticipatie (inclusief uitdaagrecht)

Artikel 9. Verzoek om overheidsparticipatie

1. Inwoners en maatschappelijke partijen kunnen bij het college een verzoek om overheids-participatie indienen.
2. Het verzoek bevat:
   a. een omschrijving van de overheidsparticipatie die de indiener voor ogen heeft;
   b. de reden dat de indiener het verzoek indient; en
   c. het resultaat dat de indiener beoogt.
3. De indiener van het verzoek geeft daarnaast in elk geval aan:
   a. wat de relevante betrokkenheid, kennis en ervaring van de indiener is, evenals een indicatie van het draagvlak onder inwoners en andere belanghebbenden;
   b. welke kosten of middelen er volgens de indiener aan het verzoek verbonden zijn;
   c. bij een verzoek om toepassing van het uitdaagrecht hoe de indiener de kwaliteit en de uitvoering van de taak wil waarborgen;
4. Het college kan naar aanleiding van het verzoek aanvullende informatie opvragen.

Artikel 10. Beoordeling verzoek overheidsparticipatie

1. Het college zendt een ingediend verzoek door aan het bestuursorgaan dat bevoegd is om op het verzoek te reageren en informeert de indiener hierover.
2. Als de gemeenteraad op het verzoek moet reageren, bereidt het college de reactie op het verzoek voor.
3. Onverminderd artikel 3, derde lid, wijst het bestuursorgaan een verzoek af als:
   a. het verzoek ziet op een taak waarvan de aard zich tegen toepassing van overheids-participatie verzet;
   b. het verzoek in strijd is met door de gemeente vastgesteld beleid;
   c. het verzoek niet voldoet aan de in artikel 9, derde lid gestelde eisen.
4. Het bestuursorgaan kan een verzoek om overheidsparticipatie afwijzen als:
   a. het bestuursorgaan van oordeel is dat de taak met de overheidsparticipatie niet beter wordt uitgevoerd of financieel niet haalbaar is;
   b. het verzoek naar oordeel van het bestuursorgaan op juridische of praktische gronden niet haalbaar is;
   c. de opdrachtwaarde boven de Europese drempelwaarde als bedoeld in paragraaf één van de Aanbestedingswet 2012 uitkomt;
   d. het verzoek een onderwerp betreft dat overwegend het privé- of zakelijk belang van de indiener dient;
   e. het bestuursorgaan overheidsparticipatie voor de taak om andere overwegende redenen onwenselijk vindt.
5. Het bestuursorgaan reageert binnen zes weken op het verzoek. Het bestuursorgaan kan deze termijn met vier weken uitstellen.
6. Het bestuursorgaan onderbouwt de reactie op het verzoek en stuurt dit naar de indiener.

Artikel 11 Uitvoering overheidsparticipatie

Als het bestuursorgaan het verzoek om overheidsparticipatie toewijst, maakt het met de indiener afspraken over:

a. het proces, het resultaat en de looptijd van de overheidsparticipatie;
b. het budget en de financieringswijze van de overheidsparticipatie;
c. het contact met en de ondersteuning door het bestuursorgaan gedurende het proces van de overheidsparticipatie;
d. het aanleveren van een plan van aanpak. Dit is afhankelijk van de complexiteit van het initiatief;
e. het vastleggen van de afspraken in een overeenkomst;

f. de stappen bij het niet nakomen van de gemaakte afspraken en het tussentijds beëindigen van de overheidsparticipatie.

Hoofdstuk 6 - Slotbepalingen

Artikel 12. Nadere regels college
Het college kan over inwonersparticipatie of overheidsparticipatie nadere regels vaststellen.

Artikel 13. Hardheidsclausule
Het bestuursorgaan kan in bijzondere gevallen afwijken van de bepalingen in deze verordening. Het bestuursorgaan onderbouwt waarom het afwijkt.

Artikel 14. Intrekking oude verordening en overgangsrecht
1. De 'Inspraakverordening Stadskanaal 2010' wordt ingetrokken.
2. De 'Inspraakverordening Stadskanaal 2010' blijft van toepassing op beleid waarvoor ten tijde van de inwerkingtreding van deze verordening reeds een inspraakprocedure op grond van die verordening was gestart.

Artikel 15. Inwerkingtreding en citeertitel
1. Deze verordening treedt in werking op de dag na bekendmaking.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Participatieverordening gemeente Stadskanaal 2026.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van [datum].

De Raad

Mevrouw W.J. Onrust	De heer K. Sloots
Raadsgriffier	De voorzitter